

POVRATAK ROCKA U – PLES!

MOON DUO ZA ZAREZ GOVORE O NOVOM ALBUMU, REPETICIJI U GLAZBI I POVRATKU PLESU

IVANA BIOČINA

Ripley Johnson iz Wooden Shjipsa i njegova partnerica Sanae Yamada, koji čine američki psihodelični rock bend Moon Duo, nedavno su u Tvornici kulture promovirali svoj novi album, drugi po redu, nazvan *Mazes*. Inicijalno inspirirani legendarnim jazz duom Johna Coltranea i Rashieda Alia, i još nekim avangradnim rock bendovima, u formi dua, kao što su Silver Apples, Suicide i Cluster, novim albumom iskazuju, među ostalim, plesnu stranu drone rocka, koristeći se repeticijom kao glavnim oruđem.

Povući ću jednu usporedbu, a da nije Suicide, Cluster ili Silver Apples, već nešto što nije toliko očito, glazbeno gledajući; nedavno su u Zagrebu nastupali Handsome Furs, koji čine supružnici Dan Boeckner i Alexei Perry, Dan ima uspješan bend Wolf Parade i Handsome Furs, koji dolazi kao neki side projekt. Vi, Ripley, također imate matični bend, Wooden Shjips, ali i Moon Duo, zajedno s partnericom Sanae. Je li sviranje u duetu, s partnericom, praktičnije, lakše? Kako je stvarati glazbu, biti na turneji, kad sve ovisi o samo dvoje ljudi?

— Ripley: Znam za Handsome Furs, iako ih nikad nisam slušao. Svirati u duetu, pa, prednosti su, kao prvo, praktičnost, dok smo na turneji možemo puno lakše putovati, možemo doći u mjesto poput Zagreba i ne brinuti oko novaca, jer nam ne treba veliki kombi, puno hotelskih soba i takve stvari. To je svakako jedan od razloga zašto sam se odlučio na osnivanje dua. Drugi razlog je prihvatiti izazov, sve ogoliti na minimalno, na samo ono nužno potrebno, s minimalnim pristupom glazbi. Što to znači? Pa, recimo, posebice pri izvođenju glazbe uživo, moramo biti kreativni, što se tiče izvođenja glazbe, kako stvoriti puni zvuk u okruženju gdje se izvodi glazba. Jednostavno imate manje stvari, odnosno ljudi, na koje se možete osloniti. Kad imate cijeli bend uz sebe, tu je još troje ljudi, a ovdje, tu smo samo nas dvoje, nitko više. I oboje moramo držati i ispuniti svoj dio pogodbe. Inače će se cijela stvar urušiti.

LABIRINT KAO IDEJA PROMJENE

Vaš je novi album nazvan Mazes (engl. labirint); kao što samo ime albuma, prvog singla, nazvanog prema albumu, i naslovna ilustracija nagovješćuju, je li centralna tema albuma labirint, život kao labirint?

— Sanae: Da, poprilično. Dok smo snimali album, mnogo se toga mijenjalo u našim životima, planirali smo se preseliti iz San Francisca, gdje smo oboje živjeli dugo vremena, u Kolorado, koji je sasvim drugo okruženje, zatim, odlučili smo se da ćemo se baviti glazbom full-time, to je također bila velika promjena. Dakle, tu je ta ideja promjene, pronalaska puta, ne nužno znajući što se nalazi iza ugla.

Kad pomislite na labirint, on često može imati i neke negativne konotacije, izgubiti se u labirintu, nemogućnost pronalaska izlaza.

— Ripley: Nikad nisam razmišljao o tome na taj način. Možda sam jednostavno samo optimist! Ali istina, ljudi pričaju o mo-

gućnosti da se izgubiš u labirintu. Istina. Mislim da se, za nas, više se radi o odlukama koje donosiš u životu, posebno onim velikim odlukama, njima odabireš put u životu, i one mogu imati potpune i dalekosežne implikacije na tvoju budućnost, o tome ovisi gdje ćeš završiti u budućnosti. To ne osjećaš dok si u svojoj realnosti, svakodnevnici, ali dok se seliš iz jednog grada u drugi ili kad daš otkaz na poslu, to osjećaš. Sanae je dala otkaz kako bismo mogli ići na turneju. Tako da smo imali te duboke odluke koje smo donijeli i koje su imale velike implikacije na naš život. To nam je bilo jasno, već tada. Ali mislim da je to i puno suptilnije, stvari koje radiš u životu, odluke koje donosiš i kako živiš svoj život, također na kraju ultimativno utječe gdje ćeš završiti u budućnosti, i uostalom, govori kakva si ti osoba, zapravo.

— Sanae: Svi se uvijek vraćaju na to pitanje i osjećaj izgubljenosti. U redu je osjećati se izgubljeno, i iako se osjećaš izgubljeno, uvijek ćeš naći svoj put, negdje, samo to možda u određenom trenutku nije jasno.

REPETICIJA I REPETATIVNI OBRASCI

Repeticija je osnova vaše glazbe, gradite oko nje, ritmička i melodička repeticija, posebice. Kao da repeticijom izgrađujete određene slojeve i obrasce, zvučne uzorke. Razmišljate li o zvuku kao o uzorku kojim gradite pjesmu?

— Sanae: Da, apsolutno. Mislim da slojevi, repeticija i uzorci čine veliki dio u stvaranju naše glazbe. Dio koji ja sviram, klavijature, imaju izričito repetativan karakter. Repetitivna i repetativni obrasci su glavna stvar, osobito u rock'n'rollu, i to je zapravo ono što i volim kod glazbe. Taj nagonski osjećaj koji je u bitku cijele stvari.

Razmišljate li o filozofskom, duhovnom ili matematičkom aspektu repeticije? Repetitivna može biti meditativna, mantrična, dio je simetrije, matematička je funkcija, forma kao funkcija vremena.

— Sanae: Svakako, postoji taj element, posebice dok izvodimo glazbu uživo. Ali ne razmišljam o filozofiji, repeticiji i matematičkom, jednostavno se izgubim u trenutku. Oboje prakticiramo meditaciju već dugi niz godina i mislim da postoji poveznica, no, ne razmišljam o tome dok stvaramo glazbu. Prakticiranje meditacije utječe na vaš život, odluke, stvaranje, jednostavno na to kako živite svoj život.

Na posljednjem albumu više je pozornosti usmjereno na vokal, glasnjiji je, gotovo se, za razliku od prvog albuma, mogu razaznati riječi. Je li vokal za vas još samo jedan sloj zvuka, još jedan instrument?

— Ripley: Da, o glasu razmišljam kao o instrumentu, tako mu i pristupam. Više me zanima struktura i zvuk, nego doslovna poruka. Naravno, tu postoje riječi, ali to nije prva stvar na koju pomislim dok pišem pjesmu, uvijek prvo u glavi imam neku melodiju ili zvuk koji je formiran glasom, ali naravno, razmišljam i o riječima u pjesmama. No, nisam baš previše opterećen, zabrinut da moram prenijeti neku poruku.

Dok glazbu izvodite uživo, imate li mjesta za improvizaciju, ili je sve u unaprijed predodređena strogoj formi?

— Sanae: Neke stvari su unaprijed određene i stalne, kao ritam, nemamo bubnjara pa mu ne možemo reći; hej 'ajmo ovo večeras odsvirati sporije ili brže, a ostalo, repeticija, zvuk i improvizacija, zapravo, sve ovisi o pjesmi.

— Ripley: Imamo bubnjara robota. Ritam je uvijek isti i nepromjenjiv, a sve ostalo je svake večeri drugačije. Ponekad samo suptilno drugačije. Mi sviramo pjesme, nismo eksperimentalni izvođači, ali tu ima mjesta da stvari budu izvedene drugačije.

Jeste li oduvijek bili obožavatelji repeticijske minimalističke glazbe? Kako ste se upoznali s njom, je li to bilo preko klasičnih minimalističkih skladatelja?

— Ripley: Da, za mene, kroz to sam je našao. Zapravo, kroz The Velvet Underground, Johna Calea i Angusa MacLisea, njihovog prvog bubnjara, i kroz tu cijelu newyoršku scenu u šezdesetim godinama. Zatim je tu i Terry Riley. Razmišljajući zašto je volim, koje su sličnosti između nje i rock'n'rolla koji volim, kako se to uklapa, The Velvet Underground, zapravo, predstavlja obje strane. Lou Reed je veliki fan rock'n'rolla pedesetih godina, dok je John Cale umjetnički minimalistički tip, i kad to kombinirate, to zbilja iluminira sve ono što je tako moćno u ranom rock'n'rollu. Ritam je veoma jednostavan, kao otkucaji srca. Pjesme su mnogo kraće, a The Velvet Underground ih je jednostavno produljio. Za mene, tu je sve krenulo i počelo. Realizacija toga, ljubav prema tome, i jednostavna želja da se time bavim i da to istražujem, u rock'n'roll žanru.

— Sanae: U mojoj kući se, dok sam odrastala, slušalo dosta ranog rock'n'rolla, kao što je Bo Diddley, Chuck Berry, Ruth Brown, i oduvijek sam to voljela, taj jednostavan, kompulzivni ritam, mislim da me takve stvari jednostavno privlače. Kasnije je u priču ušao The Velvet Underground. To je neko moje najranije sjećanje slušanja rock'n'rolla i povezano je s tim iskonskim repetativnim ritmom.

MI ŽELIMO BITI PLESNI BEND!

Repeticija se često povezuje s počecima elektronske glazbe. Jeste li ikad razmišljali o istraživanju u tom smjeru? Na novom albumu se nalazi podosta plesnih brojeva, bude li plesa na vašim koncertima?

— Ripley: Na našim koncertima obično bude nekoliko plesača i mnogo kimanja glavom.

— Sanae: Ali ponekad je dovoljno samo nekoliko ljudi koji plešu i onda se svi povedu za njima. Na nekim koncertima to se uhvati kao požar, nekoliko ljudi zapeše i onda u jednom trenu cijela dvorana pleše. To je uvijek zabavno. Ali elektronsku glazbu, kao takvu, nisam baš istraživala, sviđa mi se recimo Fever Ray i The Knife, ali nisam previše istraživala u tom smjeru.

— Ripley: Ja volim krautrock, Cluster, Krautwerk, ali ne baš pravu plesnu glazbu. Čini mi se da u plesnoj glazbi uvijek mora biti neki cheesy vokal ili nešto slično što mi

foto: Goran Jovanović

nikako ne paše. Ali, postoje elementi koji mi se sviđaju, kao repeticija, i smiješno je, jer s nama, kao s rock bendom, ljudi uvijek žele pričati i raspravljati o repeticiji, ali kod izvođača koji izvode elektronsku glazbu to se podrazumijeva, elektronska glazba je repetitivna, i to je to, dok se u rocku uvijek postavlja to pitanje; zašto repeticija, pa vi stalno ponavljate jednu te istu stvar!? Pa da! A oni to postavljaju kao problem. To nas vraća na ono o čemu smo ranije pričali, o The Velvet Underground, i kako je rock'n'roll prije bio plesna glazba i onda je ušao u period kad je to prestao biti, i postao je više glazba na koju se samo kima glavom. I takvim je ostao dugo vremena. A mi se pokušavamo vratiti tamo, u ples. I mi želimo biti plesni bend, samo, teško je rock publiku navesti na ples. Jer ljudi će plesati na DJ-a, ali ako vide bend, neće, samo će stajati.

Izdali ste božićne albume i s Moon Duo i s Wooden Shjips, a sada pripremate EP za Noć vještica koji je inspiriran temama iz knjige čarolija koju ste našli u trgovini antikveta u New Hampshireu, gdje su se održala neslavna salemska sudjenja vješticama.

— Sanae: Našli smo tu staru knjigu u jednoj knjižari, staru u kontekstu Amerike, što znači da je stara oko sto godina. Imali su rasprodaju i Ripley ju je našao, unutra su bile razne čarolije, napitci.

— Ripley: Ionako smo planirali napraviti EP za Noć vještica, usput smo pronašli tu knjigu, koja je imala sve te sjajne stvari unutra, jedna se pjesma, primjerice, zove *Kako stvoriti dugu*, i tamo se nalazi cijela čarolija kako napraviti dugu. Stvari poput toga.

Sada ste pri kraju turneje. Koji su planovi za budućnost?

— Sanae: Imamo još nekoliko nastupa i zatim se vraćamo kući, preko zime ćemo raditi na novom albumu.

I za kraj, ne mogu ne pitati, koja je priča iza naziva Moon Duo?

— Ripley: Nemamo baš neku dobru priču, nažalost. Mjesec je univerzalna stvar, gdje god da jesi, vidiš Mjesec, ima jako puno zanimljive simbolike, mitova i priča vezanih uz Mjesec. I jednostavno se učinio kao dobar univerzalni simbol za uklapanje u ime benda. ■